

Bassegoda (1898).¹ Encara una altra aplicació secundària és «pasador de arena de tela metàlica» a la Vall d'Aneu (Pol, p. 13); segurament primer el farien d'un reixadet de llistons primitius.

Avui almenys, en català, el mot no sembla usar-se més que des del Baix Llobregat cap al Nord i NO. o ONO., fins als límits de la llengua, i tractant-se de substrat cèltic és versemblant que això hagi estat més o menys així des dels orígens. En canvi s'estén per l'Alt Aragó fins al límit basc, i per cert amb el consonantisme arcaic en *-t-*; allí potser només com a portella: *una kléta* 'la porta d'un prat' a la Vall de Tena (Saqués); *cléta de la Cantalera* a l'alta vall d'Echo (a Oza), portal de la carretera avui (però seria més modesta quan allò no era més que un camí ral); a Ansó, un envà en el muniyidor (*tabique en el muidero*), 1966; més dades alt-aragoneses en VKR VIII, 51. Continua dins el basc: *keleta* «puerta de campo, tranquera» en el Roncal, *kereta* a la Sule, Zaraitze, Ainhoa i altres zones del bnav. (Azkue): com observa Mitxelena és *gereta* en altres rodalies basques, per «puerta rústica, jaula de seto»; i sembla que, tot venint del cèltic, ho faria passant pel romànic (*Pasado Igua. vca.*, 143); hi ha encara *kerete* amb un sentit corresponent al del fr. *claiè à fromages*, en parts de l'alt-navarrès.² Després, l'àrea del mot s'interrop al llarg de la zona cantàbrica.

Reapareix a l'altra gran zona de penetració cèltica: Galícia i Nord de Portugal: gall. *cheda* 'cada una de les dues peces de fusta laterals del fons del carro de bous' en el Límia, *aixeda* a Viana do Bollo: és el carro del tipus dit *chedeiro* (JLorenzoFz., VKR XI, 282, i làmina p. 288); també port. *chêdas* «as duas táboas lateras do leito do carro de bois» (Leite de Vasc., *RLus.* XIII, 137-8). Fora d'això i del català, el mot en romànic només va pendre peu en el piem. *çeo* «graticció di vimini o di canne», el fr. *claiè* (fr. ant. *cleie*, *cloie*) i oc. *clèda*: però l'àrea d'aquests cobreix dialectalment tot el territori francès, des de Valònia fins a Niça i fins al Bearn, veg. FEW II, 776-8. Com un testimoni primerenc del mot català podem fer valer el b. ll. «*clidas*: crates» dels glossaris de Ripoll, de mj. s. x (Burnam, *ModPhil.* XII, 165ss.).

L'origen cèltic del mot és segur i transparent; és comú a totes les llengües cèltiques: irl. mj. *cliath* «crates», «hedge, wickerwork», ky. *clwyd* 'barda, barera', còrn. ant. *cluit*, bret. *kloued-enn* 'tanca', permeten postular una base comuna KLĒTA que devia continuar sense canvi en gal (Whatmough: *Dial. of Anc. Gaul*, 57, suposa que el nom propi gal *Cletus* en sigui un representant). L'origen indoeuropeu d'aquest mot cèltic ha estat estudiat en forma suficient i satisfactòria per Pedersen, *VglKGr.* I, 121; Loth, *RCelt.* XLII, 87-8; Vendryes, *ib.* XLVI, 261ss.; Walde-H., 234.3f.; Pokorny, *IEW*, 601.31.

DERIV.: A l'article CLAR he estudiat la possibilitat que sigui un derivat cèltic d'aquesta arrel el terme claró de l'Ebre i el Segre per a una mena de 'bertrol'. *Cledaire*. *Encledar*. En lloc del mot *clèda* de Jaume I, i referint-se als mateixos episodis, llegim en Desclot:

«lo rey féu fer hun castell de fusta --- e'l comte En Nuno hun altre castell, dels dos trabuquets del rey e d'En Nuno, que hagueren fetes moltes scales molt grans per muntar als murs; e els castells foren cuberts de *cladisses* e d'altres guarniments» (§ 42, p. 87), «meseren-se tots dins la torre major e defensaren-se al mils que pogueren; e cells de la ost foren *cladisses*, e acostaren-se al peu de la torre e cavaren-la» (p. 206); del text no es pot deduir si el singular seria *clèdissa*, com admet *AlcM*, o bé +*clèdis*, però a penes podem dubtar a preferir aquest últim, com sigui que el femení no està documentat enlloc més en cat. ni en altra llengua, mentre que almenys hi ha oc. ant. *clèdi(t)z* «treillis, grillage» (*PDPF*) «herse» (1372), pic. ant. *cleiz* «palissade» (1180), fr. mj. *claiè* «haie vive» (1528) i avui *clèdis* a Marsella i en el Roergue (*FEW* II, 777); altrament també *clèdissot* 'clèda vella' a la Pobla de Lillet (*AlcM*).

¹ Variant altrament no inoïda: *gleda* en el *Torci-many* d'Aversó, 77.9, mentre que l'índex porta *clèda*. — ² Quedi a estudi dels bascolegs veure si el sul. *kihîla*, *kirîla*, «cancilla» no seria derivació regressiva de *keleta* (prenent *-eta* pel conegut sufix basc), amb el típic fenomen basc de «Zerdehnung». Molt representat a la top. bc.-fr. *Quebeliri*, *Quibilliry*, *Quehelauquy*, veg. el *DTop.* dels *BPyr.* de P. Raymond.

CLEDA, II (1252; 1271, tarifa de Bna.; *Cost. de Tort.*), com que hi ha una variant *gleda* (Eiximenis) i es tracta d'una substància que s'importava per tenyir o adobar draps,¹ s'ha de posar en relació amb el fr. *guède* (< germ. *waizdō*, veg. *DCEC*, s. v. *gualda*) i amb el grup de mots estudiat supra en *CASSIA/CLASSA*, i és possible que es tracti d'un encreuament del tipus *guède* amb el tipus *classa*, veg. la nota d'*EntreDL* I, 162b.

¹ Els passatges de les Lleudes de Tortosa confirmen la declaració clara d'Eiximenis «per adobar draps e grana»: a la p. 390 (ed. Ol.) va entre la *lana* i les *moltonines*, altre teixit (de pell de moltó); a la p. 406, immediatament després de *li*, *cànem*, *estopa* i *lana*. Del text d'Eiximenis sembla deduir-se que és una herba (acaba «pastell, gauda e alazflor, e altres diverses herbes pertanyents e aptes per a tintoreria»), i que la suposició que es tracti de 'greda' —parteix d'Oliver i els *DAG* i *AlcM*— es basa en una paronomàsia, ben poc guiadora, car no és acceptable fonèticament aquest canvi de *cr-* en *cl-* o *gl-*, ço que ens obligaria si de cas a pensar en el germànic (a l'angl. *clay* i al. *klei*, realment és de creure que correspongués *KLADDA en gòtic si aquest mot hi hagués existit, però això és una pura hipòtesi, i una alternativa ben poc convincent).

Cleda 'clatellada', V. *cleca* (CLAC) + *Cledis* (més aviat que *clèdissa*), V. *clèda* *Clemalló*, *clemàstecs*, V. *cremall* *Clemàtide* (DFA., *AlcM*), ll. *clemàtis*, *-idis*, pres del gr. *κληματις*, *-ιδος*, id. i 'llenya de sarments', derivat de *κλήμα*, *-ατος* 'cep de vinya',